

Panium — Sekizinji San

Üçünji Çyzyk Syny

Jeff Pippenger

2025-03-17

Selewk III Keraunos biziň eramyzdan öňki 226-njy ýyldan 223-nji ýyla çenli gysga wagtlap patyşa hökmünde höküm sürdi, soň bolsa kast edilip öldürildi ýa-da syrly ýagdaýlarda aradan çykdy. Selewk III Antioh III-niň dessine öň ýanyndaky hökümdarydy. Bu iki dogan onunjy aýatyň “ogullaryny” aňladýar, we olar 1989-njy ýylda Reagan bilen Bushy aňladýarlar.

Emma onuň ogullary galjak bolarlar we köp sanly uly goşun ýygнарlar; olaryň biri hökman geler, joşup geçer we içinden geçip gider; soň bolsa ol gaýdyp geler we galjak bolup, hatda onuň galasyna çenli baryp ýetjekdir. Daniel 11:10.

Onunjy aýat üçünji setirdir we ol 1989-njy ýyldaky “ahyryň wagtyny” aňladýar. Ol on birinji babyň kyrkynjy aýaty hem-de Işaya sekizinji babyň sekizinji aýaty bilen baglanyşýar. Şu üç aýatyň özara baglanyşygy on birinji aýatyň häzirki Ukrain urşuny aňladýandygyny, Putiniň we Zelenskiýiň bolsa on birinji aýatda beýan edilen Rafiýa söweşinde görkezilen garşydaşlardygyny kesgitleýär. On ikinji aýat Ukrain urşunyň netijesini hem-de Putiniň ykbalyny görkezýär. On üçünji aýatdan on başinji aýada çenli Panium söweşidir.

Onunjy aýatyň esasy temasy “ahyryzamanyň wagtydyr”, hem-de “ahyryzamanyň wagtynda” hakykatyň açylmagy bilen baglanyşykly ýörelgelere laýyklykda, bu aýatda, diňe bir aýat bolsa-da, köp sanly pygamberlik ugry beýan edilýär. Onunjy aýat kyrkynjy aýatyň gizlin taryhynyň başlangyjyny görkezýär; ol bolsa üçünji perişdäniň hereketiniň hem-de ýüz kyrk dört müňüň möhürlenmeginiň başlangyjyny alamatlandyrýar.

Aýat Işaya kitabynyň ýedinji babynda başlanýan görnüşde kesgitleniş ýaly, Levililer kitabynyň ýigrimi altynjy babyndaky ýedi döwrüň özara baglanyşygyny görkezýär. Bu baglanyşyk ylahylylygyň adamzat bilen birleşdirilmegini aňladýar; bu bolsa yslymyň üçünji waýy bolan ýedinji surnaýyň ýaňlanmagy döwründe takwalygyň syrynyň tamamlanmagydyr.

Aýat 1989-njy ýyly ahyrzaman wagty hökmünde görkezýär we Lewiler 26-daky ýedi wagtyň baglanyşygy bilen William Milleriň esas goýujy hakykatyny hem-de 1863-nji ýylyň pitnesini öz içine alýar. Bu aýat kyrkynjy aýatyň gizlin taryhyny başlaýar. Şonuň üçin ol 1989-njy ýylda ahyrzaman wagtynda gelip ýetýän bilimiň artmagynyň zerur bir bölegidir we kyrkynjy aýatyň gizlin taryhyny emele getirýän daşarky wakalaryň pygamberlik şekillendirişini başlaýar; şeýle hem ýedi wagtyň baglanyşygy arkaly 1989-njy ýyl bilen Ýekşenbe kanunynyň arasyndaky taryhdaky içki wakalary hem kesgitleýär.

On sany synagyň nyşanydyr, we aýatlaryň Işaya ýedi bapdaky hakykata düşünmäge aýratyn üns berýän görnüş bilen baglanyşygy bardyr.

Çünki Suriýanyň başy Damaskdyr, Damaskyň başy bolsa Rezin; altmyş baş ýylyň içinde Efraým halk bolmakdan çykarylyp dargadylar. Efraýmyň başy Samariýadyr, Samariýanyň başy bolsa Remaliýanyň ogludyr. Eger iman etmeseňiz, elbetde berk durup bilmersiňiz. Işaya 7:8, 9.

Eger “baş” sözüniň paýtagt şäheri (Samariýa we Damask) hem-de patyşany (Retsin we Remalýanyň ogly Pekah) aňladýandygyna ynanmasaňyz, siz berkidilmersiňiz. Şol üç biri-biriniň ornuny tutýan nyşana Işaya kitaby sekizinji babyň sekizinji aýatynyň (ýedinji bap bilen bir görnüş bolan) mazmunynda düşünmeseňiz, onda on birinji aýatdan on başınjy aýada çenli Putin bilen Russiýany günortanyň patyşasy hökmünde tanap bilmersiňiz.

Şeýlelik bilen indi, ine, Reb olara derýanyň suwlaryny — güýçli we köp suwlary, ýagny Aşşur patyşasyny we onuň ähli şöhratyny — garşy çykarýar; ol ähli akymlarynyň üstünden geler we ähli kenarlaryndan aşar. Ol Ýahudanyň içinden geçer; joşup aşar we daşyp geçer; hatda boýun derejesine çenli ýeter; onuň ganatlarynyň gerimi, eý, Immanyýel, seniň ýurduň giňligini doldurar. Işaya 8:7, 8.

Onunjy aýadyň temasy, ahyrzamanyň döwründe başlanýan we Ýekşenbe kanuny wagtynda synag möhletiniň ýapylmagyna eltýän üç basgançakly synag işidir.

Ol oňa şeýle diýdi: Git öz ýoluňa, eý, Daniýel, çünki bu sözler ahyrzaman wagtyna çenli ýapyk we möhürlenlen bolup galar. Köpler päklener, ap-ak ediler we synalyp geçiriler; emma erbetler erbetlik ederler; erbetleriň hiç biri düşünmez; ýöne paýhaslylar düşünerler. Daniýel 12:9, 10.

“Ahyrzaman” gelende, Daniýel kitaby “möhürden açylýar” we “päklenjekler, agarjaklar we synaljaklar” diýen sözler bilen aňladylan üç basgançakly synag döwri başlanýar. “Akyllylar” düşünyärler, “erbetler” bolsa düşünmeýärler. Olaryň düşünmezligi, on gyz barada aýdylan timsaldaky ýag ýetmezçiligi ýaly, olaryň heläk bolmagyna sebäp bolýar.

Halkym, bilimsizlik sebäpli heläk bolýar; sebäbi sen bilimi ret etdiň, Men hem seni ret ederin, şeýdip sen Maňa ruhany bolmarsyň; sen öz Hudaýyňnyň kanunyny unudandygyň sebäpli, Men hem seniň çagalaryňy unudaryn. Hoşea 4:6.

“Meniň halkym” diýen sözler äht halkyny aňladýar, we bu äht halky “bilimiň ýetmezçiligi” sebäpli ret ediler hem-de ýok ediler. Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda ýekşenbe günü baradaky kanun zatlaryň unudylýan ýa-da ýatlanýan ýolbelgisidir. “Şenbe gününü ýatla” diýen hakykat şol pursatda häzirki hakykatdyr. Suruň bozuk aýaly şol ýerde ýatlanýar. Ylham kitabynda Hudaýyň Wawilonyň günälerini ýatlaýşy hem şol ýerde bolýar.

Men asmandan başga bir sesi eşitdim, şeýle diýýärdi: “Ondan çykyp gaýdyň, eý halkym, onuň günälerine şarik bolmaň we onuň belalaryndan paý alman. Çünki onuň günäleri asmana çenli ýetdi, Hudaý bolsa onuň etmişlerini ýatlady. Ol size nähili jogap beren bolsa, siz hem oňa sonuň ýaly jogap beriň; onuň edýän işlerine görä oňa iki esse gaýtaryň: onuň dolduran kasesinde oňa iki esse dolduryň.” Ylham 18:4–6.

Şol ýerde çagalar, ýagny Laodikeýa Adventizminiň pygamberlik taýdan soňky nesli, kesilip aýrylýar. Şol ýerde Danieliň “erbetler” diýip atlandyrylanlary Hudaýyň kanunyny “ýatdan

çykarandyklaryny” ýüze çykarýarlar, olaryň ýatdan çykaran Hudaýyň kanunynyň bölegi bolsa Hudaýyň pygamberlik düzgünleri ýa-da kanunlarydyr. Mazmun aç-açan olarda Daniel kitabynyň möhri açylanda artýan “bilimiň” ýokdugyny görkezýär. Daniel “akyldarlary” “erbetler” bilen, Isa bolsa “akylyly gyzlary” “akmak gyzlar” bilen garşy goýýar. Amos şol bir topary “gözel gyzlar” diýip kesgitleýär; olar gündogar, demirgazyk we deňizler bilen aňladylýan pygamberlik habaryny tapyp bilmeýänlerdir.

Ine, Reb Hökümdar şeýle diýýär: Ine, ýurda açlyk ibererin; bu çörek açlygy-da bolmaz, suwsuzlyk hem bolmaz, eýsem Rebbiň sözlerini eşitmegiň açlygy bolar. Olar deňizden deňze, demirgazykdan gündogara çenli sergezdan bolup gezerler; Rebbiň sözünü gözläp, o ýana-bu ýana ylgarlar, emma ony tapmazlar. Şol gün görmegeý gyzlar hem-de ýaş ýigitler teňnelikden ysgyndan gaçarlar. Samariýanyň günäsi bilen ant içýänler we: «Eý Dan, seniň hudaýyň diridir» hem-de «Beer-Şebanyň ýoly diridir» diýýänler hem ýykylarlar we indi hiç wagt turup bilmezler. Amos 8:11–14.

Olaryň tapyp bilmeýän habary, olaryň “deňizden deňze, demirgazykdan hatda gündogara çenli” gözläp ýörmekleri arkaly şekillendirilýär. Amos bu “owadan gyzlaryň” “Rebbiň Sözünü” eşitmek babatda bir “açlykda” bolandygyny aýdýar hem-de “şol günde olar Rebbiň sözünü gözlemek üçin o ýana-bu ýana ylgarlar, emma ony tapmazlar” diýýär. Ahyrzamanyň wagtynda, kyrkynjy aýatyň, şeýle hem on birinji babyň onunjy aýatynyň amala aşmagy bilen, 1989-njy ýylda Daniýel kitabýndan möhüri açylan habar, on birinji babyň soňky iki aýatynda gysgaça beýan edilýär.

Emma gündogardan we demirgazykdan gelýän habarlar ony howsala salar; şonuň üçin ol köp adamlary ýok etmek we bütinleý gyrmak üçin beýik gazap bilen öňe çykar. Ol öz köşgüniň çadyrlaryny deňizleriň arasynda, şöhratly mukaddes dagda diker; emma ol öz ahyryna geler, oňa hiç kim kömek etmez. Daniel 11:44, 45.

Ýagdan mahrum, akmak, görmegeý hem-de zalym gyzlar, şeýle hem bilimi, Hudaýyň ähtini we Kanunyny ret eden gündogar, demirgazyk we deňizler habarlary, Ýekşenbe kanuny döwründe Hudaý tarapyndan ýatlanýar. Onunjy aýatdan on başinji aýada çenli üç söweş şekillendirilýär. Men bu üç söweşi üç taryha bölýärin, ýöne olar bilelikde garalanda bir çyzyk hem bolup durýar, çünki onunjy aýat “ahyry-zamanyň wagtyny” açýar we şonuň üçin üç basgançakly synag işini başlaýar.

Onunjy aýat Lewiler 26-daky ýedi wagt bilen, şonuň üçinem Adventizmiň we William Milleriň işiniň esaslary bilen baglanyşýar. Üç ädimiň ikinji ädimi, on birinji aýatyň ýagtylygynyň we Ukrain urşunyň açylmagy bilen başlanan göz bilen görülýän synagdyr. Ikinji synag göz bilen görülýän bolup, Hudaýyň pygamberlik Sözünüň ýagtylygynda häzirki wakalary tanamak ukybymyz baradaky synagy aňladýar. Üçünji synag on başinji aýatyň Paniýum söweşi bolup, şol ýerde Simon Barýonanyň ady Petrus diýip üýtgedildi; şeýlelikde, on altynjy aýatyň Ýekşenbe kanunynda synag möhleti tamamlanmazynyň önüsyndasynda ýüz kyrk dört münüň möhürlenmegi bellendi.

Onunjy aýat, on birinji aýat we on başinji aýat tarapyndan şekillendirilen üç söweşiň hersinde Antiokhus Magnusyň peýda bolşuna seredenimizde, şeýle hem dokuzynjy aýatdan on altynjy aýada çenli taryhda Mukaddes Kitap pygamberligindäki ýalan pygamberiň ýokary görterilişini we

ýykylşyny hem görýäris.

Birden dörde çenli áyatlar aždarha güýjüniň ýüze çykyşyny we ýykylşyny görkezýär. Dokuzynjy we onunjy áyatlar degişlilikde 1798-nji we 1989-njy ýyllary görkezýär we şeýle etmek bilen, dokuzynjydan on altynjy áyata çenli ýalan pygamberiň ýüze çykyşyny we ýykylşyny görkezýär. Kyrkynjy áyatdan kyrk başynjy áyata çenli bolsa haýwanyň ýüze çykyşy we ýykylşy beýan edilýär. Şeýle hem, dokuzynjy we onunjy áyatlar 1798-nji we 1989-njy ýyllardaky kyrkynjy áyatyň iki sany “ahyryzmanyň wagty” bilen hem gabat gelýär.

Uayt ukxy Uite bizge anyq türde «soňgy uaqytty» durys tüsinbeu paýgambarlyqtardy qaý jerge goldanu kerek ekenine qatysty shatasyru tudyratynyn habarlaydy.

“Şu günlerde-de, 1897-nji ýylda, köp adam şol bir zady edýär, sebäbi olar birinji, ikinji we üçünji perişdeleriň habarlarynda jemlenen synag habarında tejribe gazanmadylar. Şeýle adamlar bar: bu habarlaryň heniz geljekde boljakdygyna subutnama tapmak üçin Mukaddes Ýazgylary öwrenýärler. Olar habarlaryň hakykatyny bir ýere jemleýärler, emma olara pygamberlik taryhyndaky degişli ornuny bermekde şowsuz bolýarlar. Şonuň üçin şeýle adamlar habarlary ýerleşdirmek meselesinde halky azaşdyrmak howpy astyndadyrlar. Olar ahyryzmanyň wagty, ýa-da habarlary haçan ýerleşdirmelidigini görmeýärler hem-de düşünmeýärler. Hudaýyň günü gizlin ädimler bilen gelýär, emma özlelerini akyldar we beýik hasap edýän adamlar çäkli adamlardan gözbaş alýar diýip güman edýän ‘ýokary bilimi’ barada boş sözler aýdýarlar. Olar Mesihiň gelmeginiň alamatlaryny-da, dünýäniň soňuny-da bilmeýärler.” Sermons and Talks, 1-nji tom, 290.

Onunjy áyatyň mowzugy “ahyryň wagtydyr” we on birinji bapda birnäçe “ahyrlaryň wagtlary” görkezilýär. Eger siz on birinji bapdaky “ahyrlaryň wagtlaryny” “görüp we düşünmeseňiz”, onda “habarlary nirede ýerleşdirmelidigini” bilmersiňiz. Ol şeýle diýýär: “Mukaddes Ýazgylary derňeýänler bar”, we ähli pygamberlerde bolşy ýaly, onuň sözleri soňky günlere ýüzlenýär; şonuň üçin soňky günlerde onuň kesgitleýän adamlary ahyryň wagtyna düşünmeýän bir gatlakdyr; diýmek, olar Amosyň gaçyp, indi hiç haçan gaýtadan turmajak “gözel gyzlarydyr”.

On birinji babyň birinji áyatynda Dariý bilen Kir biziň eramyzdan soňky 1989-njy ýylda ahyryzmanyň wagtyny görkezmek üçin bilelikde durýarlar. Ptolemeý biziň eramyzdan öňki 246-njy ýylda Wawilona gidip, demirgazyk patyşasyny Mösürde ýesirlige alanda, bu öz gezeginde ýedinji áyatdan dokuzynjy áyata çenli beýan edilişi ýaly 1798-nji ýylyň nusgasy bolup, ol “ahyryzmanyň wagty”dy. Onunjy áyat 1989-njy ýyldaky “ahyryzmanyň wagty”dyr.

1798-nji ýyl b.e. öň 723-nji ýylda başlanan, Ysraýylyň demirgazyk patyşalygyna garşy bolan iki müň baş ýüz ýigrimi ýyllyk dargadylyşyň ahyrydyr. Müň iki ýüz altmyş ýyl soň, 538-nji ýylda, papalyk müň iki ýüz altmyş ýyl höküm sürdi, 1798-nji ýyla çenli. 1798-nji ýyl “ahyryň wagtydyr”, çünki ol ýedi döwürň, şeýle hem Danieliň on ikinji babyndaky müň iki ýüz altmyş ýylyň, üstesine-de müň iki ýüz togsan ýylyň hem ahyrydyr. 1798-nji ýyl “ahyryň wagtydyr”, şonuň üçin 538-nji ýyl hem “ahyryň wagtydyr”. 538-nji ýyl butparazlygyň Hudaýyň mukaddes ýerini we Onuň goşunyny depelediği müň iki ýüz altmyş ýylyň ahyrydyr; bu döwürden soň papalyk hem şol bir işi şol bir möçberdäki wagtda dowamly etdi.

538 papalygyň ygtyýarly edilmegini aňladýar, şeýle etmek bilen hem ol papalygyň ýene-de Ýekşenbe kanuny wagtynda ygtyýarly edilmegini aňladýar. Ýekşenbe kanuny “ahyryň wagty” kesgitleýär. Şonuň üçin on altynjy aýat, şeýle hem birinji aýat, ýedinjiden dokuzynja çenli aýatlar we onunjy aýat hem-de hemmesi “ahyryň wagty” belleýär. Bu hakykata habarlary haçan ýerleşdirmelidigini bilýänler düşünmelidirler. Pompeý Iýerusalimi eýelän wagtynda on altynjy aýaty ýerine ýetirdi. Ondan soň Ýuliy Sezar, Awgust Sezar we Tiberiy Sezar geldi. Isanyň dogulyşy “ahyryň wagty” boldy we ol Awgust Sezaryň döwründe bolup geçdi.

Soňra onuň ornunda patyşalygyň şöhratynda salgyt ýygnaýjy birisi diker; emma ol birnäçe günden soň ne gazap bilen, ne-de söweşde heläk ediler. Daniel 11:20.

Ýigriminji aýat on birinji bapdaky “ahyrzamanyň wagtlyry” sanawyna goşýar, şeýle hem Mesihni haça çüýlenen döwründe höküm süren Sezar Tiberiy hem şoňa goşulýar.

Onuň ornunda bolsa patyşalygyň hormatyny bermedik bir bihaýa adam galar; emma ol asudalyk bilen gelip, ýaranjaňlyklar arkaly patyşalygy ele alar. Onuň öňünden suw joşgunynyň goşunlary sil ýaly süpürilip taşlanar we döwler; hawa, hatda äht şazadasy hem. Daniel 11:21, 22.

Haç, Mesihniň köp adamlar bilen berkitmäge gelen pygamberlik hepdesiniň merkezinde durýar.

Ol köpler bilen bir hepde üçin ähti berkider; hepdeň ortasynda bolsa gurbanlygy we sadakany bes etdirer; we nejislikleriň ýaýramagy zerarly ony weýran eder, hatda ahyryna çenli; bellenen zat hem weýran edileniň üstüne döküler. Daniel 9:27.

Hepdäniň ortasynda ilkinji mün iki ýüz altmyş günün tamamlanýan we indiki mün iki ýüz altmyş günün başlanýan bir başlangyjy hem-de soňy bar. Hepde mukaddes jaýy we onuň goşunyny depeläp geçýän butparazlygy hem-de papalygy aňladan demirgazyk patyşalygynyň garşysyna bolan ýedi dargadylyş wagty bilen gabat gelýär.

Soň men bir mukaddesiň gepleýändigini eşitdim; gepleýän şol belli mukaddese başga bir mukaddes şeýle diýdi: “Gündelik gurbanlyk, weýran ediji bozulma, şeýle-de mukaddes ýeriň hem goşunyň aýak astyna salynmagy baradaky bu görnüş näçe wagta çenli dowam eder?” Daniel 8:13.

538 — “ahyryň wagtydyr” we ol haç bilen gabat gelýär; haç hem pygamberlik döwriňiň soňydyr. 538 bilen haç, pygamberligiň hem başlangyjynyň, hem-de ahyrynyň pygamberlik taýdan “ahyryň wagty” hökmünde bellenendigine iki şaýatlyk berýär.

Ýigrimi birinji we ýigrimi ikinji aýatlar, ýigriminji aýat, on altynjy aýat, onunjy aýat, ýedinjiden dokuzynja çenli aýatlar hem-de birinji aýat hemmesi “ahyryň wagty” görkezýär. Ýigrimi üçünji aýat Makkabeý ýehudylarynyň b.e. öň 161-nji ýyldan 158-nji ýyla çenli döwürde butparaz Rim bilen baglaşan ylalaşygyny kesgitleýär. Haşmonaý nesilşalygynyň ilkinji söweşinden başlap, olaryň soňunyň b.e. 70-nji ýylda Iýerusalimiň weýran edilmegi bilen tamamlanmagyna çenli bolan taryhy, 1844-nji ýylda — wagt pygamberliginiň soňunda, şonuň üçin hem “ahyryň wagtynda” — Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda başlan mürtet protestantçylygy aňladýar we b.e. 70-nji ýyl bilen şekillendirilýän ýekşenbe kanuny bilen tamamlanýar.

Ýigrimi üçünji aýat “ahyryňky wagt”y miladydan öňki 167-nji ýylda Modein söweşinde, şeýle hem miladydan soňky 70-nji ýylda görkezýär; bu iki waka degişlilikde 1844-nji ýyly we Ýekşenbe kanunyny nusgalaýar. Ýigrimi üçünji aýat, ýigrimi birinji we ýigrimi ikinji aýatlar, ýigriminji aýat, on altynjy aýat, onunjy aýat, ýedinjiden dokuzynjy aýata çenli bolan aýatlar we birinji aýat hemmesi “ahyryňky wagt”y görkezýär.

Ýigrimi dördünji aýat butparaz Rimiň üç ýüz altmyş ýyl dowam eden agalygyny görkezýär, şeýlelikde b.e. öň 31-nji ýylyndaky başlangyjy hem-de 330-njy ýylda tamamlanmagyny “ahyrlaryň wagty” hökmünde belläp görkezýär. Ýigrimi ýedinji we ýigrimi dokuzynjy aýatlar şol döwrüň hem başlangyjyny, hem-de tamamlanmagyny görkezýär; şonuň üçin ýigrimi dördünji aýat, ýigrimi ýedinji aýat, ýigrimi dokuzynjy aýat, ýigrimi üçünji aýat, ýigrimi birinji we ýigrimi ikinji aýatlar, ýigriminji aýat, on altynjy aýat, onunjy aýat, ýedinjiden dokuzynja çenli aýatlar we birinji aýat hem bary “ahyryň wagty” görkezýär.

Otuz birinji aýat, weýran ediji ýigrenji zadyň goýlan wagty hökmünde 538-nji ýyly kesgitleýär, otuz altynjy we kyrkynjy aýatlar bolsa 1798-nji ýyly “ahyry zamanyň” diýip kesgitleýär. Otuz birinji aýatda 538-nji ýyl we otuz altynjy hem-de kyrkynjy aýatlarda 1798-nji ýyl; ýigrimi ýedinji we ýigrimi dokuzynjy aýatlar, ýigrimi dördünji aýat, ýigrimi üçünji aýat, ýigrimi birinji hem-de ýigrimi ikinji aýatlar, ýigriminji aýat, on altynjy aýat, onunjy aýat, ýedinjiden dokuzynjy aýata çenli aýatlar we birinji aýat — bularyň hemmesi “ahyry zamany” görkezýär.

“Ahyrzaman” kyrk birinji aýatdan — ýagny ýekşenbe güni baradaky kanundan — öň on üç gezek, şeýle hem kyrk başinji aýatda — papa oňa kömek edýän hiç kim bolmazdan öz soňuna ýetende — ýene bir “ahyrmazan” hökmünde bellenýär. Şeýlelikde, on birinji bapda “ahyrmazan” on baş gezek ýerleşdirilendir. Onunjy aýadyň mowzугy “ahyrmazan”dyr. Ol ýüz kyrk dört münüň möhürleniş döwründe açylýan hakykatlary aňladýar.

Biz indiki makalada dowam ederis.